

(Entered at the Post Office at New York, as second class matter.)

„UNIJA“
(Weekly)

The only Lithuanian
news paper published in
New York. It has a large
circulation in the United
States and Europe.

Rates of Advertising.
One inch once \$1.00
" " half yearly 6 00
" " yearly 10 00

All communications to be
addressed to:

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York.

UNIJA

„UNIJA“

Izleina kozią Subatą
kasztuoja ant metu \$2 00
" puses . 1.25

AUROPOJE

kasztuoja ant metu \$3.00

APGARINIMAI

kasztuoja ant metu \$10.00

pusės . 6.00

uz vieną siki 1 00

Gromatas praszome sinat
ant vardo

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York

New York, Subatoje 4 d. Bałandzio 1885 m.

N 11.

Izduotojas ir Reditojas M. Twaraukas

M 2.

APIE TIKEJIMA.

(Pabajga.)

Ana dangdiewiszka tikejima koki aparasziau augszeziaus, yra sunku wisaj iszajszkint delto, kad wardaj ir prigimtos diewu ipatybes prazuwo arba wel susimajsze. Wienas diewas, garbinamas kelose bažnyziose gali pasiskirstyti i daug diewu, kuriu neb'yra žinoma nej tikrasis wardas nej garbinimo imonej. Pargaletos tautos sumajszo sawo tikejima su tikejimu pargaletoju. Latuwinkaj kita gadyne walde daug slawiszku geneciū, už taj musu Perkuna garbino ir apwejkti slawenaj. Griausmingas ir lytingas Dangus (Jupiter Tonans ir Jupiter Pluuius) buwo skyrimaj garbinami welesiose gadynese, o Neptunas ir Posejdonas norint abu yra mares diewaj, welaus padare krauta, kejmarini diewa. O wel Merkuras, diewas prekybos, pas grajkus 'Hermes' buwo garbinamas kajp pasiutiny's diewu, wallowas mirelu i Hades [pragara], diewas wagiū ir prekiotoju, raszimo ir mokstu; ajszku, kad cze grajkaj isz keli diewu pasilare wienu. Žmones perindami wardus ir statulas užmirszo diewo pirmti le prasme ir garbino pagal nauja supratima.

Yra žmones, kurie mislija, kad geriej diewaj wis ir wis muszasi su piktajsejs. Tajp senowes Persioje diewas szwiesos, Ahuramazda, emesi su diewu tamsos, Angromanju. Kajp žiamiszki karalej turi gausas sawo tarnu, tajp ir tie diewaj. Nera wisumet ajszku, katras diewužis gaura wirszu. Kartaj's dangaus diewas yra sutwertoju wisatos. Wakaruose Aprikoje gentes sako, kad tas diewas wiska daro per sawo žiamesnius tarnus, o kitos gentes wel blazgutija, kad jis nieko nesirupina apie žiane. O ni-graj Kongo taria, kad mirelu geros ir piktos duszios kertasi už gywenima, ir perwirszija gird piktosios; tuomet delto užpykias Dangus susipurtas, bet iszgasdini'as jas griausmu wel ejnas i poilsi ir wel wiska dwasems palikdamas ant redimo. Pagal Homera tarp Olympo diewu Zeus, ans sužmogintas Dangus, sedi ant augszto sosto, ir turi galybe ant žiames, oro ir mares. Indioje Saule redo diewus miszku ir lauku, gentiszkus diewus ir proseniū duszes. Žiem. Amerikoje 'Didi Dwase' wiska sutwere ir waldo, waldo ir saule ir menesi ir smarkiuosius gamtos diewus. Ir tajp isz anos dangdiewystes (panteizmo) mes perejome i monoteizma, i ana pažiura, pagal kuria wienu

diewiszka dusze, wienas diewas waldo wisata.

Tas taj žmogiszkas duszes, atmajnytas i diewus, žmones garbina maldomis. Maldas randame ir pas laukinius žmones. Malda yra niekas kitas kajp tik guodos pilni žodžej su praszimu pagelbos. Žulu dowan diewuj duodamas tajp meldžiasi: 'Jus duszeles musu gentes, imkite ta jauti. Asz meldžiu swejkatos sawo kunuj, idant galezciau linksmej gywent; tu, toks ir toks, su manimi elgkisi milistingaj, ir tu tajp' (cze jis pamena wardus mirusiu giminajciū)'. O Kondas aukaudamas žmogū Žiamiej meldžiasi tajp: 'Isz sawo galwiju, bandos, kiaulu kajmenes ir jawu mes padareme dowana ir ja tau atiduodame. Tu dabar apdowanok mus. Tegul musu kajmenes tajp bus didelos, kad jos netilptu i kutes, tegul musu wajku toki bus daugybe, kad apie tewus jie galetu geraj pasirupinti; peles tegul daro lizdus ne isz jawu, bet isz topu raudo nu drapanu ir szilku. Tegul gywuolaj isz-musza kranklus ant medziū nutupusius wisame musu kraszte. Mes nemokame wiso gero del sawias prasztyti. Tu žinaj kas yra mums geraj. Duok taj mums'. — Malda wisumet jungiasi su dowana, auka: duszios mat walgo dwase arba esybe miltu ar mėsos, o ir kwapnius dumus rukstanczius no aukaro (altorians). Dwase megia tik dwase walgyti. Tik welaus kitus prakilnesniam saprocziuj, norint buwo jautis deginamas ar koks geras iszhejamas ant aukaro, taj daresi ne del walgydinimo diewiszkos dwasios bet del jos garbinimo. Taj wis duoda geraj suprast, kodel szendien krikszczionis smitko dumus diewuj ir tt. — Su diewaja yra galima keleropaj pasiszneket. Paprastaj jie apsirejszkia sapnuose, labiausej sawo kuninguj. Arba wel sužadinta wajdintuwe, hypnotiszkame padejime, gali szneket su dwasiomis ar diewajs. Tajp taj atsitiko aname 'stebuklingame' regejime pas Gierczwalda ir daugiur Latuwoje. Tajpogi diewiszka dusze gal inejt i kuna, ir per ji szneket pranaszawimus (žydu pranaszaj), lygej kajp kad dusze ilindusi i kuna ji susargina, kajp augszeziaus mateme. Tampymas, kimus balsas, sustywejimas kuno iszejus diewuj apgaudinejo jausmus pacziū diewiniku ar burtiniku kajp ir klaustojus diewu walos. Kuningas gird gal diewiszka dwase ikwepuot kajp kad wandeni iszgert. Dwase inejna i paukszi, i žalti, i wirbti (smajgti)

ismejta i žiane, akmeni gulinti pakeleje kajp kad aprikenaj ar indaj taria, ir tuos dajgtus kalbina. Wajzdaj diewu — no drož tu diewuku tarp ostjaku iki grajkiszku statulu — yra padaryti tankiausej panaszus in žmogū. Žmones taria, kad tas dajgtas yra tikras kunas diewiszkos dwasios. Kuningas Taitemu pasakoja, kad diewas kajp kada atlekias i statula pawidale paukszczio, o kartaj's in ji pati inejnas del pranaszawimo žmonems. Kitos wel gentes pastato diewuj namus ir aukara, bet ir ten garbinime pasilieka žmogiszkas pobudis. Tajp garbintojiej numazgoja ir aptajsia wajzda Wisznu pastato ji i tam tikra wieta su iszkilme ir muzike, prie ko mergos szoka; o tas Wisznu buwo saules diewas, tajgi dusze saules nors žmogiszkame pawidale. O ir latuwinkaj bažnycze szendien wadina namajs diewo, tajgi joje diewiszka dangiszka dwase gywena; jie turi aukarus, o juose yra wajzdaj diewiszkos Trajces, ar padiewintu dwasiū 'szwentuju' žmoniū, ir tuos wajzds garbina, bucziuoja ir tt. tardami, kad per juos palyti ana diewnota dwase. —

Dar noriu užgaut wienu swarbu dajgta. Žiamasis tikejimas neturi darbo su dorybe. Žmogus mato diewe iszlajkytoja sawo gywasties ir wisatos, už taj ji garbina ir jaezia to rejkalinguma — bet taj wis nelieczia parejgu del sawo susiedo. Kad žmogus užmusza žmogū, taj draugaj užmusztoje atkerszija, e godysziū ar parkupcziu kiti, gerunaj, nukauja nej tardamiesi, kad ju darba diewas neapkestu, o tokiu užmusztoju yra tankej pats kuningas ar 'duszio gydytojas'. Dusze ejdama ar i szwiesu dangū ar i tamsu pragara nera kaltinama, tik no jos yra atimamas žiamiszkas pobudis. Goslausias indas, duodamas kuninguj dowanas, iszpraszo milista diewu; Auropoj garsus wagi's yra tankej dideli diewo garbintojiej. Koks taj cze yra tolasas doros no tikejimo?! — Numirelu garbinimas berots jau tuomi dorintu, kad dusze rupinasi apie germe gimines, geraj wejkianczios. Toms duszioms niekas tajp nepatinka kajp kad atmajnytas senu paprocziū. Toks tikejimas kajp kada jau ir gero padaro, k. a. Žulu ne užgauna brolo, iki tewas isz numirusiu parejas per sapna jo uesusargina, o Kynas, kurs wis su gimines dusziomis gywena, bi-jo pikta daryti iki mirszta. — Kur susitajse galinga kuningija, užziuretoja draugijos, ten prie tikejimo kuningaj per swybe pri-

kerge ir moksla doros. Jie ikalbineja, kad prasikalteli patis diewaj koroja: Dangaus diewas trenkia ji sawo kulkomis, o gentes diewas siuncze liga ir myri žmogžudžiu. Pagal indu tikejima i persikilniojima dusziu piktadaris atsigimsta kitam kune už griekus, palejstuwis gimias aklu, kriwiu ir kripiu; papiktintojas tures smirdindinti kwapa, arklawagis bus rajszas, kraugeris žmogus gimis žveriu, jawu wagis gimis pele; tajgi dusze geruju pawirs i diewa, o piktuju ejs i tamsyne ar pasiliks pažiaminta in gywtoli. Tolesniam iszsitajsiune tikejimo randame saprotawima, kad tik gerieji bus iszgylyti, o piktieji ejs i pragara. Ajgipite Ozyris swere ant swarstyklu dusze mirelo ir drauge su 42 sudžiomis ja sudijo, o Totas rasztinukas, irasze ju muosprendi i kningas, cze dusze turejo iszrodyti, jog ji yra skajsti, graži ir wajski no grieku. Ir krikszczionis tiki i iszganyma geruju, o prapulti piktaju dusziu.

Ant galo pasakysiu kelis žodžius apie pasiplatinima nekuriu tikejimu. Muamedo tikejimas tape iszplatinas wajuomis. Ajgipito kuningaj sake, kad neb'yra ko mokintiesi ir prieszinosi tolesniam žingsniuj, iki swietas tajp prasižiuerejo, kad ju moksla paliko wien prietaringiems. Grajku kuningaj turejo iszkilmingus diewo namus ir iszpuosztus; bet jieszkotojej tejsybes nerasdami gero gywenimo ju sanktuariume ejo pas pilozopus. Katalikyste skelbia, kad nera iszganimo kitur kajp joje; kuningaj pasidare pagalbetojejs prispaudejams žmoniu, papiktintojejs gywenime, norint ant lupu nesziolja dorybe, ant galo kuningija stengiasi priesz tikraji moksla. Katalinyste už taj susilygino su mokslu ajgiptiszku kuningu. Kad tikejimas ne ejs drauge su dora ir mokslu, ji neiszgelbes no prazuwimo nej galingumas waldysecziu nej pujkus iszpuoszimas bažnyceju, o ejgyje amžiu jis isznyks isz tarpo žmoniu.

J. Anžuqlajtis

MOTINA IR DUKTE.

Apsakas E. Wicherto.

(Tasa.)

Jonas papurte sawo apsunkinta galwa. „Kad taj kita butu, tase Urte tolaus, taj butu galima suprast, ko ji nori. O kaszi dabar no manias atima, taj ji ir pati turet negal. Pati prasikalst ji nesibijo, wien tik kad ji galetu tawia prazuodyt. Ir tu nesuprieszini per taj, kad piktasis per ja tawia paeme i sawo galybe“.

„Kad piktasis turi mania sawo galybeje, tare jis ludnas, asz taj tikiu. Bet Magde tam nera kalta. Gal but, kad mano puikybe tur but pakorota už taj, kad asz sawo silpnybe ir nežine dydžiuwasi. Bet kitajp asz sawia pagalbeti nemoku kajp tiktaj palikdamas namus ir iszkelaudamas i swieta. Ant to asz esmi gatawas“.

„Tu to nemislyk, ji iszsiszoko su smarkeybe, kad asz tawia, Jonaj, iszlejsiu. Man tu prideri ir pas mania tu pasiliksi. Magde turi ejt szalin tajp ar kitajp. Asz to neapkenocziu, kad ji man kela užejna prie tawias. Ji eme raudot ir ji apsikabinusi smarkeje

prispaude prie ikajtusios krutines. Jos balsas wisaj suminksztejo. „Juk nera galimas dajgtas, Jonaj, kad tu szalin ejtum. Ar asz tau nedariau gero kiek galedama? Kiti galetu skunstiesi ant manias bet ne tu. Ir dabar tu turi pamatyti, kad asz tau esmi gera kajp niekas kitas. Asz tau taj atlejdžiu, kad tu buwaj pasiklydias, ir atejnanciam cze-se nej puse žodžio apie taj neprasiminsiu. Bet aplejsti mania tu neturi“.

Jis tajp buwo bajmingas dwaseje, kad jis butu klykt pradejas. Kad ji jam nelejde ejt szalin, kas gal isz to pasidaryt? Ji sukru tino taj, kad žmona pripratusi tajp wisur sawa wale iszseset, jam wisu sawo silpnuma aprejszke: bet jis nedrinsu jaj pasakyt: tegul tarp musu wiskas tajp buna kajp buwia! Kajp taj butu kuomet buwia galima? Juk Magde turejo jo szirdi. —

Tuojuau ant rytojaus Urte nuejusi in grince duonininko kad merga wel tajsytuosi grinžt i miesta: apie senuti ji kitoniszkaaj Magde stacej no to atsisake. „Tu pati no rejej kad asz pagrižcziau, tare ji, ir persergejimu neklausej. Dabar asz nesilejsiu, kad tu mania iszwytum. Cze yra namaj mano tewo, ir moti ta nega užtraust man czia gywent“.

„Ji taj gal tau uždraust, užginezijo Urte, jeju tu jam daraj tokia geda. Argi tu nemataj kurlink tawia gena piktoji dwase? Bet Magde buwo atkakli ir pasiliko.“

Subauginta žmona dabar kitajp mislijo Tegul merga iszteka už wyro, tare ji sau. Ten buwo ukininko sumus, tabaj gražus žmogus jis taj keliszyk buwo Magdej pasipirszias. Jo tewas žadejo jam atiduot žiame jeju butu palarytos susizadetuwes. Urte pasisznekejo su jo motina ir isz anksto wiska sudawadijo, kajp taj yra paprasta tokiam atsitikime. Bet kad pirszlys su apkajszyta wajniku kepure atjojo ant szirmo žirgelo, Magde nebejo pasislept, bet atsistojusi priesz namus pasake: „Geriaus ne ejk i widu ir sawo kalbele lajkyk del sawias. Cze tu lajmes neturesi. Asz ne ketimu teket nej dabar nej po metu“.

Urte baresi, prasze ir kerszijo weltuo, Magde pasiliko nepakrutiuama. „Manias ne gal nieks prispirt kad isztekecziau, priesz gyniawo ji, o raganaaj ir tajp yra geriaus, kad ji netur wyro. Kam asz esmi gera, asz to negalu giut, o kito amžinaj nenoriu turet“.

Iszgastingas nerimumas no to czeso gajmojo Urte; kožna walandu ji taresi, kad jos tiesu yra ardoma. Su neisztinga akimi ji sergejo Jona. Kad ji jaute ji esant sodne, ji pasilonkusi slinko patworiu artyu, arba wel tykojo prie kertes pas kloti. Užpakalinėj sienoj kleties ji iszgręzo skylę, idant reget galetu isz widaus apwynoji. Ji stebejos i riko žodi ir i kožna pažwelgima. Ji prastojo sawo raudonuma, ir akis jos gilej indubo.

Ji pasieke tiktaj tiok, kad tuodu žmones, kuriuos ji norejo perskirt, tuomi slapcziaus susineszawemas su kitu. Magde tar tūm kajp wajlyla galejo perlust per skylute durise ar lange ir oru galejo iszuykt. Ji

neturejo nej kokio krimtimo sažines. „Nesirupnik apie nieka, sznibždejo ji Jonuj, asz esmi tau gera ir darau wiska isz mejles del tawias“. Ji pargalejo ji pažwelgimu, prasiujuokimu, pamojimu rankos. Tukstanterio paj jis sau snekejo: tolaus ne! o kad ja pamate taj jau buwo užmirszta.

„Kas isz to wiso bus, Magde? jis pasiklause.“

„Kam tu taj nori žinot? atsiliepe ji. Buk lajmingas ir lejsk mania but lajminga. Ar tosiest itgaj ar trumpaj, kas mums taj rupaj?“

Bet taj wis tawia prazuyls, Magde“.

Ji prisiglaude prie jo. „Tegul ir tajp buna! Asz tau pasakysiu, Jonaj, kada jau bus czezas. Tuomet tu užtajysyi dwiwamzde strielba, kuri kabo kamaroje palikta mano tewo, ir wienas szuwis bus del manias o kitas del tawias“.

Jo kakta dege... Jis gilej jaj pažiuerejo i akis. Ji ta pažiuerejima isztarejo nesumerkdama akiu. Taj ji tajp isz tiesu mislijo. „Geraj, tare jis, tegul tajp bus“.

Taj ji nurmino. Gal tik trumpas czezas liko del gywenimo — tegul už taj jos szirdies pagejlawimaj bus nutildyti!

Jis neb'ejo i susirinkimu ir nebeskajte sawo kningu. Bet už taj jis sudejo dajnas tokias, koku nej wienas latuwiniukas neb'wo dajnawes, ir suraszias jas ant lajskelu padawę Magdej. Walandu welaus jau jis ji dajnawo.

Ji dajnawo ir nakti, kada wisi jau se nej buwo sugula, patylomis palangeje. Ji nerekėjo keldint.

Urte po dienos milsimo wisumet gre taj imiglawo ir gulelawo gilame mieg pirmas nakties adynas. Ji nieko nepastebejo, kad Jonas atsikeles apsitaaje ir iszkiuto laukan.

Bet wiena syki, iszgasdinta bajsa sapno, ji pabudo ir griebe jam už ranko. Wieta buwo tuszeze. Ji atsisedo, patryniojo akis, prasklejde lowos užkaba, žiuerejo tuszeze grince su padidiuta atide, klause. Wiskas buwo tyku, tik dziegorelis ant sienos tiknojo ir senasis Endrajtis už sienos girdimaj sznioksztawo. Tamsoje nebuwo galima ajszkej reget nej wieno dajgto, pažymu buwo žonu puodaj ant lentos palanga szwiesiame nakties danguje. Jono is tikro widuje nebuwo. Ji szoko isz lowos apsimete jopke, atwere tylomis duris ir isejo laukan. Duris priengio buwo tik priewotos. Dabar ji žinojo, kas atsitiko. Gal to sodne... Tajp sodne. —

Pagryžusi po geros walandos ji pakloto i lowa ir eme raudoti balsej. Bet iszgdusi inejnant Jona, ji sulejde dantis i lupus ir lajke sawia wisaj tylej. Jos pažadas buwo padarytas; niekada antra syki!

Ant ryto ji iszsižiurejo iszblyszkesne kad paprastaj; akis žibejo kajp stikla lupos trukeczioje be pertrukio. Bet ji nieko nepasake, kas butu galeja krist in aki.

Lauke buwo daug darbu. Kwiecej buwo pjautini. Ji iszsiunte darbininkus, o jejs drauge ir Magde.

Ant 10 adynos ji munesze jiems pas

zius, piena pleczkose ir duonos buvo ko-
nam atskyriomis namie parajkyta. Wisumet
tajp ji dare. Magde buwo isztroszkusi ir
grajtaj gere. Tegul tau bus ant swejkatos,
tare Urte wel atimdama pleczka.

„Pienas yra blogas, sznekejo Magde,
bet jis nustabdo isztroszkima.

„Szilumoje pienas grejtaj gyžta, atsake
Urte, wasara negal but kitajp'.

„Szendieu asz tajp pawargau', gaudesi
merga iszrožlama rankas, — „ak!

„Sziaukt ir asz blogaj miegojau', szne-
kejo Urte. Sapnawau bloga sapna — tikraj
apie lajdotuwes. . . . Bet taj wel atsilygius',
Tolaus bus.

RASZTAS ISZ SCRENTON.

30 d. kowo 1885.

Szenawojemas Redytojau! Skajtydamas
Jusu Unije užtikau „raszta isz Szenandorio“
isz katro dasiprantu kad brolej lietuwinikaj
ira labaj suspausti te nog sawo dusziu
piemenio kunigo Lenarkewiczio, ir sunkej
wajtodami pakele balša i dangu. Už taj ir
asz pryspirtas sawo pawinaszciu krykszczio-
niszku, pawinaszciu tewiszkijs Latuwos, ir
paszaukimu prygimtu atsiliepiu eze kelejs
žodž. Jis paklausdamas jus brolej Szenando-
rio: Argi jusu mieste, jusu parapijo neatsi-
randa nejkio žmogaus protingo, kurys ga-
letu atydaryti akis jusu, ir parodytu tykra,
tiesu kele, kuriuo ejdami tiesiok galetumet
iszsywalnit no swetimos baudžewos, ir sto-
tis ligiej walnajs ir neprigulinczejs prie swe-
tymuju, taj ira lenku, kurie jus už nosi wa-
džioje ir lajko už pajkus. Nes asz pats jau
pulka metu giwendamas terpo lenku paži-
nau ju negerus welijimus ir neapkanta del
mus latuwiniku, kurie isz mus juokesi, szidi-
je, už pajkus paskajto, nawet nesygedi tan-
kiause prie akiu iszdarkyt mus tewiszke ir
mus paczius! Pats budaus ne kitoks drysta
atsyliepti; „przeklęty litwin, poganin“. Asz
myslijau pirma kau Szenandorio lietuwinikaj
tejp ir lenkaj wysaj ira biedny, ale skaj
tydamy Unioj isz padawimu, kur ira ape
bažnyce kad tiek kaszuoje, ir da parasz-
ta randu, kad kiek surynka ira, niekas ne-
žyno, mažu trys bažnyces galeta but pa-
budawot, dasiprantu pertaj kad Szenandori
nera jokio parunko, ir matyt kad patis ira
kalty ir tures didelį atsakyma priesz sudžo
tejsinga už taj, kad pawelije perdaug wagi-
netie galedami taj wis paszalinu nežiureda-
mi. taj, butu taj prastas žmogus, ar kuni-
gas, ar wiskupas. Ale dar suprantu ir ajsz-
kej sakit galu kad parapije Szenandorio ira
guna bagota, tyk jos proboszczius turbut
ant katro ranku wyskas ira pawesta be pa-
mierkawones szukoje ja. Ape ka asz junis
eze noriu byski daneszti, jejgu taj be jusu
žynios dejosy.

Dwiem miatam bajgienties kolektawojo
wienu Lady, labaj bagotaj apsyredžius, mu
su mieste del bažnyczios Szenandorio, kajp
ji sznekejo „Polish Church“ turedama rasz-
ta su paraszu K. A. Lenarkiwiczio; rejkie
jum žinot kad neaplenkie kožnu namu dy-
delo miesto, per ka galite suprastie ar taj
deszintim ar szimtajs galejo skajtit eze su-

rinkta kolekta musu bagoto miesto, tejpog
pat ir Wilkes Barre. O kiek-gi atydawe ant
bažnyczios jusu, isz tu? ar jum pasakie?!
Brolej! gieda jum kajp asz mysliju luwo
jum lajst ubagaut swetur isz naujo Wil-
niaus, jejgu taj buwo su jusu žyne. Turbut
jusu dyceezijo Wiskupo nera ar mažu ju
bijotes už tejsibia pasyskust jejgu jus tajp
krywidije, ale taj da nieko kriwida ant ku-
no, kuria gieras katalikas gal dowanot, ale
kriwida ant duszios kur jus piemuo wiada i
pragara, taj pawidni esate nelauktie ne wien-
nos adinos, pawidni storawotys nog szen-
dien, kiek katras turyt silu, proto, turto, ne
sigajledami ir giwasties, kad tas wysus ne-
indajktes atstumtie, o kuniga giara lietu-
wiszka isistorawotie; ar taj butu sunku del
jusu tas padaritie jejgu wienu balsu wysy
szauktumet; kunigo rejkie lietuwiniko! ko
grejziause kunigo lietuwiniko ba žuwame!
mes wysi, ir mus wajkaj: ba bloga, labaj
bloga atejte jusu laukie! Susiprasit brolej,
susiprasit, ale jau bus welu, kada pamatisit
kas tolau atsitijs su jusu kudikejs, kurie ne
bus werty jokio wardo, wardo Lietuwos, o
mažu ne wardo žmogiszko, mažu ne wienu
isz ju pamatisyt uždarity kalimje o szauken-
ti: nelajningi gimditojej, per jus priežasti
pasilikau eze instumtas kad ne ikwepet ma-
gero moksto, lietuwiszkos dwasios!

Asz brolej gieraj nežinodams jusu apsi-
eimu mažu per daug ka eze pasakiau, už
taj praszau neužpiktie, nes kajpo lietuwinik-
kas perskajtes Unija turejau nors nedaug,
bet rejkalingaj pagal sawo paszaukima isy-
kiszti i jus tarpu o praszidamas Redytojau
to rasztialo gajwintie, tajsytie ir budawo-
tie Lietuwa ant szytos žemes walnos pa-
swiajkiu wysus brolus lietuwinikus.

Jusu brolis užmirsztas nog wysu. L. . . .

RASZTAS ISZ MAHANAY CITY.

2 d. Balandžio 1885 m.

Mielas Redytojau! Gal ir nenoresyt priimt
tuos kielis žodžius in gazieta, bet kajpo
skajtitojas to praszau, ir norecziau, kad kož
nas lietuwinikas skajtitu ir butu norint
kiek apszwiestas ir galetu suprastie, knomi
jis ira. Mias sawo tewineje buwome suriszti,
o eze esame walni, jejb tik nieko pikto ne-
darome priesz wiriausia; už sawo piniga
mias galime atliktie sawo wysokius rejkalus.
Sawo tewineje Lietuwoje mias esame piar-
sekiojami kitu giminiu (tautu), o labiansej
anu žydelu, kurie musu piningus ir turtus
suwaldo; o eze kajp yra? Latuwinikas la-
tuwiniku neiszsitik, bet už taj kad lankas
arba anglas insisuka i musu tarpu, taj mus
nuaua. Szendien eze lankaj daro su mumis
tajp, kajp jiems patinka, bet kam mes daro-
me gera swetimiems?! Kožna gimine (tau-
ta turi sawo iszkalas (mokslawietes) ir baž-
nyces ir kuingus, mokinanczius prigimto-
je kalboje. O mes latuwinikaj tik salune
ir sude wiska iszdarome, o jau kad kuriam
prasimjusi apie bažnyce, taj tas, jejgu moka
talampyt lenkiszka, su didela iszminti-
nusijuokia ir pasako: asz esni lenkas, man
nerejk latuwiszko kuningo nej kalbos latu-
wiszkos! Ar taj ne tikras „naujasis lenkas“,
kurs ant kiules joja, idant pralenkt sawo

brolus?! Mes latuwinikaj isz Mahanoy Ci-
ty esame apjuokiami prabaszcziaus Szenan-
dorio, kurs dabar imdamas no kožno latu-
winiku 50 centu ant menesio tajp geru pa-
sidare, kad bent no grinoriu ir beturcziu
nerejkalanja. Dabar mes galime jau pigiaus
spawieden priejt ne tajp kajp perlejstuose
metuose kad rejkalawo (statant bažnyce ir
klebonija) 500 dolaru! Už latuwiniku pi-
ningus klebonas Szenandorio gal dabar ge-
raj spirties priesz latuwinikus. Jau girde
jau daug latuwiniku sznekant, kad esa ge-
riausej det piningus pas kuninga Szenando-
rio, nes mes mažaj ka galesia padaryt. Bet
asz sakau: brolej latuwinikaj, darykime
tarp sawias sutarima, ir mes patis galime
iszlajkyt piningus ir wiska suredyt, ir taj
mums pigiaus iszejtu, o priegt tam kožnas
žinoti, kiek kas kaszuoja ne tajp kajp Sze-
nandorio bažnyczioje, kur wiskas yra už.
slepta pas kuninga, ir dar girdet, kad yra
skolos; bet klebonas nelabaj spiria parapijo-
nis ja iszmokietie, nes žino, kad žmones ne-
turi pingu.— Dienoje 26 kowo buwo užsa-
kita, kad klebonas pas mus atwažinos ant
misziu ir iszklausit spawiedes; tajgi ta die-
na susirinko pusetiwiszka žmoniu: ape 100
wiriszkuju ir 14 moteru, kurie wisi buwo la-
tuwinikaj, atskirus dwi lanku moteri ir be-
ne 3 wirus. Kunigas rengdamos ant misziu
pasakie, kad užgiedos giesmia po misziu lie-
tuwiszka. Bet miszioms pasibajgus užgie-
dojo ir ta giesme lenkiszka, ir tolaus giedo-
jo anos dwi lenkes; isz latuwiniku nej wie-
nas neatsiliepe, o anos moteris giedojo
silpnaj ir pasiiledamos iki galo. Man pasi-
dare geda ir griaudu, kad latuwinikaj ta
giesme neatgiedojo latuwiszka, bet wisi no
sis nukoria wepsojo. Argi negeda latuwi-
ninkams, kad jie duodasi už nosies wadziot
lenkams, nesumanydami padaryt wienybe
del parsiwėzimo kuningo latuwiniko. Kajp
suaugia žmones rejkalauja kitioniszko dwa-
siszko wadowo, tajp dar labiaus jauni moki-
nami latuwajceje. Nekurie latuwinikaj
mislydami, kad jie geraj moka lenkiszka
wabarnot, sakosi nerekalanja latuwiszko
kuningo. Atsitiko ir man szneket su wienu
tokiu, kurs pats menkaj lenkiszka neiszmano.
O ir taj latuwiszko kuningo nerekj!! Tas
žmogus sako: asz wis stoju už lenkus, len-
kaj yra geresni žmones, o latuwinikaj szel-
mej! O kad tu pats neesi szelmis, kodel tu
netrauki i wienybe, kodel nekalbini juos
prie susiklausimo?! Regimaj kad tu kitus
apszneki, pats budamas už wisus btogesnis!
Mes negirdėjome jau per 6 metus latuwisz-
ko pamoksto; už taj nesant kam priwedziot
žmones ejna palajdyn, nesibijo gricko, nej
žino, kas yra prasakaltimu. Apie latuwiszka
kuninga retas kurs nori klausytiesi, už taj
kad ant to rejk pingu, o del prouu, taj
kiszenej yra netuszti. Kožnas tyko atker-
szyt! Ar eze senej wienas turtingas ir szyk-
sztas žmogus J. S. apskunde wienu wajkina
pas skwajeri už 7 centus. O kad tas wajki-
nas potam nesigadijo, inejus i Korta prowa
kasztawo J. S. 50 dolaru; taj juk nera skau-
du! Wisos gimines (tautos) juokiasi gazi-

tose isz tokiu pasielgimu. Argi atsitiktu tolaus pas mus tokie niekaj, jeigu turetume sawo mokslawietes, sawo kuningus, o ir skajtytumeme sawo latuwiszkas gazetias?!

P.

KRAUGERJO LAJME IR NE LAJME.

Baltimores mieste wiename geležinkelo kompanijos pabrūke (dirbtuweje) buwo wienas latuwinkas kalwiu. Tas kalwis geraj susyszueketie mokejo penkiose kalbose: latuwiszkoj, lankiszkoj, wokiszkoj, angliszkoj ir maskoliszkoje. Jojo wardo nežynau, nes ir jo paties tewai wardu newadino prie žmoniu, bet wis tiktaj ponajeziu, o prawarde jo ira Staponajtis. Jisaj su bossu pabrūko buwo padares toki sutarima kad niekas negautu darbo neužmokejas jiemdwiem 15—16 dorielu. Pabrūke jis latuwinko neprisilejzdawo ant paszuekejimo latuwiszkoj: O kad iszejzdawo in miestadrange su latuwinku, gražej pasiredziusiu, bet nemokancziu kitaj kajp sawo prigimtoj kalboj szueketie, taj liepe tam wajkinuj wisaj tyletie, o pats i ji szuekejo wys angliszkoj; o kad latuwinkas buwo prastose drapanose, taj jam liepe liktiesi kokia 20 žynksniu pasukuj, o drauge uejtie su juomi, kad grynorius neturedamas darbo nej kuomi majtintis nuejo pas ponajti Staponajti pakarne j pr ža. dejo užmokekie 20 dorielu. kada uždirbs, tada gawna darba. Kad koks wajkinas neturejo darbo, taj kiti jam tokia duodawo pamtarme: eik pasiklonok tewam Staponajezio, taj geriaus pryeksi prie paties ponajezio. Pernaj per metus tas ponajtis paeme no grynoriu ir wargszu, labiause isz Kauno redibos, i 1000 dorielu! Bet wagiuj parejna ir galas Staponajtis preme du wajkinus isz Suwalku redibos i darba ir tie jam užmokejo po 20 dorjelu bet už tryju menesiu jis juos paware. Tada tuodu wajkinaj susijeszkoja žmogu uz juos paszneket, nuejo pas lojeri irapskuode Staponajti ir bossa. Kumpanija wiska dasyžynojusi preme anuodu wajkinus atgal i wietas, o Staponajti kuriam uz wysa susyszuekejima su darbinikaj angliszkoj nemokantiemis, mokejo kožna nedele 5 dorielu, drauge su jo sebru bossu kumpanija paware.

S. A.

Auropa.

Parizius 31 Kowo. Prancuzus Kinaj skau džež sumusze. Jenerotaj rejkalauje kuomy grejcziausios pagialbos. Žalnieriu jie mažaj turi ir majsto. Prancuzija gali žalnieriu siustie daugiause 50 tukstancziu, jagu nenor Auropoje sawo swarbuma pražuditie, o lajwus su majstu Anglaj izgaude. Toks sunkus Prancuzijos padejimas atwede parlamenta ant to, kad Ferry, wienas isz gabiausiu Prancuzijos palitikoje wiru, piardetinis ministerijos buwo numestas. Dabar pasytajse nauja ministerija. Ar ji ka gieriau isztajsis, kas gal žinotie?

Petersburgas 2 Balandžio. Norint Maskolija szniakasi gieruoju su Anglija, wienok Maskolije tajso Nikolajewe lajwus in wajna, renka wajnska i parubeži Afganistano. An-

glija tajp pat nesnaudžia. Jos kolonijos Australijoje rupinasy ape sawo miestu apginkla.— Italije tajso kietwirta ekspedicija; Raudonmari kuri kilus karej (wajnaj) tarp Anglijos ir Maskolijos regimaj be darbo ne bus.

Berlinas 1 Kowo. Bismarkis eze szwente sawo gintinia diena. Jo namuose buwo cecorius Wilus ir Bismarki iszbucziawo kajp mergiala. Bismarkis tape apdowanotas dwaru Szenausen, kur jo senucej giwiano. Deputacijoms jis dekawodamas sakie, kad wokieczej sawo wienibe iszkiele Wokietija; o ta wienibia padare wokiecziu patrijotiskas jausmas. Labiausia armija Bismarkis iszgiere, ir sakie kad žalnierius osas atwanga ir iszstikiejimu Wokietijos.— Latuwinkaj kada mias galesime pasysakitie esa wienibeje, ir kada galesime tajp godotie sawo „Gediminius“, kajp szendieu wokieczej sawo Bismarki, kada sulauksime walnos Latuw-Latwijos?!

Amerika.

Baltimore, 29 was. Norint dabar wysuose amatuose yra sunku gautie apmokanti darba, bet labiausej kriaucezej pas mus nukentejo del szitos priezasties. Musu mieste latuwinkaj pirmiau dirbo pas turtinigus bossus, bet kajp tik anie juos paware, taj pirmiausiu dajgtu buwo insitajsimas bisnio ant sawias. Bet musu brolej nemokedami susiszueket, o wel bedos prispausti, ejo i pirkiniu namus (warehouse) ir prasze darbo gawia darba jau neklause apie preke (cziene), bet dare, kad butu wiskas kuomi gražiausej, idant tik isigriebt i darba, žinoma tokiu budu jie wis gawo darba. Tuomet senesni bossaj, kad ir norejo iszlajkyt preke (cziene), nebuwo galima; nes kas apie juos rupinsiesi, kad yra žmones, kurie rankas atweria praszo darbo, ir už menka mokesti wiska geraj padaro. J. Baltr.

Isz Massachusetts gawname žine, kad moteriszkes ten jau 32 metaj kajp paduoda i Legislatura rejkalawima, idant ir jos butu prilejstos prie skyrimo prezidento ir kitu po lytikiszku rejkalu. Dabar p. Lucy Stone paraszius, moteriszkiu skyrimo katekisma' nusiunte wel i Legislatura, kuri nesenej už draude kupeziams ant puodu pieno padet warda to ar kito waldytojo pienpuodžiu be jo žinios ir pritarimo. Ten taj randame paraszys: „Kl. Jeigu moters butu pienpuodžejs, ar jos butu geraj istatymu saugomos? — Atsak. Butu.“

Kl. Ar Legislatura turi tiesa ir galybe sutejkt moteriszkeims skyrimuose balsaj tajp pat kajp kad ji gali apsaugot pienpuodžius no wartojimo, uždraudama ant ju iraszyt ar iskaptuot warda be pawelijimo waldytojo? — At. Turi.

Kl. Koks gi yra skirtumas Legislaturoj klausime apie moteriszkes ir apie pienpuodžius? — At. Waldytojej pienpuodžiu turi balsaj ir gal apgiut sawo rejkalus. Moteris balsaj neturi, už taj ju rejkalaj pasilieka be užstojimo.

Kl. O ar wyraj sawinasi wisas anas tiesas, kokias nenori duot moteriszkeims? — At.

Jie sawinasi'. — Legislatura bene pasimilys gawusi toki katekisma. — Ejna garsas, kad N. Jorke latuwinkes žada insitajsyt sawo draugyste tajp pat kajp kad pernaj pa dare lenkes. Duok diewe kad mes swejki sulauktumeme wienybes tarp latuwiszkuju moteru, kada jau wyraj neiszgal tarp sawias ja padaryt. Už taj moters užgedykite wyrus insitajsydamos sawo „latuwiszka moteru draugyste“, o jusu darbas jums ir Latuwaj nemaža garbe padarys! Jus turite juk nemažaj rejkalu atskyrriu no rejkalu wyriszkuju. Diewe jums gelbek!

Panama 1 Kowo. Kadagi widurineje Amerikoje dabar kilo sujudimas, galema iralaukte, kad Suwienotos Walstijos bus itrauktos i ta pamiszima. Iszsiusta jau kielis wajnos lajwaj, o kitus New Yorkie gatawoje aut iszsiuntimo. Kur ira dabar tiku ant swieto?!

Brolej! Parejna szwente welyku. Pirmas yki „Unija“ sawo gywenime ta szwente szwencze, ir szwencze su džiaugsmu delto, kad „Unijos“ noraj pildosi. Kaskarts platyn ejna Amerikoje latuwiszkoji dwase, Pradže buwo sunki, latuwinkaj buwo i wisas puses dwaseje iszsiblaszka, bet szendien jau i dajgta renkasi apie židinelis tewynes Latuwos, darosi nors palengwa dwasiszka wienybe musu tarpe ir su tewyne Latuwa. Melksime už taj diewo per szwentes, kad ta wienybe augtu, didintuosi, o tuomet musu tewyne atgys, ir mes ilgaj ilgaj atmintije wajku wajku gywensime. Lajmingu szwencziu brolems latuwinkams welyja

UNIJA.

MIKOLAS TWARAUCKAS Jeneralnas Agentas

Hamburgo ir Amerikiszkos kompanijos del Lietuwinku ir Lanku

parduoda Szifkortes isz New Yorko i Hamburga po \$ 10.
isz Hamburgo i New Yorka tejpogi \$ 10.
isz New Yorko i Hamburga ir atgal \$ 20.

Tejpogi isz majno ir siunczę plinigus i wysas dalis Auropos. Kas nor waziut i Auropa, arba isz Auropos atsijmt pas sawe giminia arba pažilstama tegul pasyskubina su iszpirkimu szifkortes, nes trumpam czese pabrangs. Atejas pas mane, kožnas gal but pewnas kad i rankas suk ezlu ir kraugieriu ne papuls.

DR. M. J. B. MESSEMER
150 SECOND AVE., bet. 9th and 10th St.

Office Hours:

8-9 A. M.

12 $\frac{1}{2}$ -1 $\frac{1}{2}$ } P. M.
7-8 }

APGAR SINIMAJ.

REDISTEJE UNIJOS GALEMA GAUT KNIGAS
(Izdawimo M. Twaraucko)

Praractwos Michaldos nog 578 m. pries užg. Chrystuso.	25c.
Morfeuszias izgulditojas sapnu, su planictomis ir tt.	30c.
Istorija Ali-Babos (isz tukstanczio ir wienos nakties)	30c.
(Isz Auropos atejo)	
Auszros Kalendorius ant 1885 m.	35c.
Tewynainiu giesme p. Wyturio	15c.
Auszra ant wyso maito dwilika numeriu	\$2.00
o wienas numeris	20c.
Auszros Kalendorius ant 1884 m.	25c.
Oszkabalū dajnos	25c.
Lietuwiszkas Szūpinis	15c.
Draudausko swietiszkos ir szwentos giesmes	15c.
Miglowaros dajnos	25c.
Knigos tejslibu	25c.
Istorija septinū mokitoju	\$1.25
Nerio pamokelaj	25c.